

67/50/2013

25.9.2013

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@minedu.fi

Lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamiseksi

Hallituksen esityksessä esitetyillä muutoksilla tavoitellaan selkeämpää ja aiempaa paremmin työelämän vaatimuksia vastaavaa tutkintorakennetta. Keskeisenä tavoitteena on vahvistaa ammatillisten tutkintojen osaamispe-
rusteista määrittelyä ja tutkinnon osiin perustuvaa rakennetta, mikä tukee joustavien ja yksilöllisten opintopolkujen rakentamista ja edistää aikaisem-
min hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista osaksi tutkintoa. Lisäksi tavoitellaan tutkintorakenteen ja sitä koskevan päätöksenteon no-
peuttamista ja joustavuutta reagoida työelämässä ja yhteiskunnassa ta-
pahtuviin muutoksiin.

Etelä-Savon koulutus Oy:ssä näemme, että hallituksen esittämillä lakimuu-
toksilla tutkintorakenteen uudistamiselle asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa.

Nostamme lausunnossamme esiin muutamia näkökohtia:

Ammatillisen koulutuksen kehittämisessä on viime vuosina korostettu am-
matillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen aikuiskoulutuksen yhtenäisyyt-
tä. Esitetyn lakimuutoksen jälkeen jatkossakin olisi kaksi osittain päällekkäistä ammatillista perustutkintokoulutusta koskevaa järjestelmää, mikä voi jarruttaa ammatillisen perustutkintokoulutuksen yhtenäistämistä. Tutkinto-
rakenteen säätely jatkossa yhden asetuksen mukaan entisen kahden sijas-
ta on hyvä kehitysaskel.

Tutkinnon osien korostaminen ja pyrkimys päällekkäisyyksien poistami-
seen tutkintorakenteessa tukevat joustavuutta ja yksilöllisten opintopolku-
jen rakentamista. Koulutuksen rahoituksen on jatkossa tuettava mahdolli-
suutta tutkinnon osien suorittamiseen.

Jotta ammatillinen koulutus integroituisi mahdollisimman hyvin Suomen muuhun koulutusjärjestelmään (amk, yliopistot) olisi osaamispisteen sijaan käytettävä mieluummin opintopistenimitystä.

Mitoitusperusteen muutos, yhteisten tutkinnon osien uudistus ja tutkinnon perusteiden uudistus olisi hyvä tehdä samanaikaisesti, jotta vältetään moninkertainen työ.

Lakiluonnoksen mukaan tutkinnon osien muuttaminen opintoviikoista osaamispisteiksi tapahtuu tutkinnon osien suhteellisen painoarvon mukaan koko tutkinnosta. Tutkinnon osien suhteellisen painoarvon määrittelyssä tulisi huomioida se, että yhden tutkinnon osaaminen tarjoaa mahdollisuuden työllistyä hyvin erilaisiin työtehtäviin. Myös alueelliset erot tulisi muistaa painotuksia arvioitaessa.

Tällä hetkellä tutkinnon osissa tavoiteltavat ammattitaitovaatimukset eivät ole välttämättä opittavissa toisessa tutkinnon osassa. Mikäli opiskelijalle tulee valittavaksi vain yksi pakollinen ammatillinen tutkinnon osa, tulisi sen osaamistavoitteiden kattaa ammattialan yleisiä, laaja-alaisia ydinosamistarpeita. Myös nuoren opiskelijan ammatillisen kasvun alkumetrieni haasteet tulee muistaa tutkinnon osien valinnaisuutta ja pakollisuutta suunniteltaessa.

Yhteisten tutkinnon osien kokoaminen laajemmiksi osaamisalueiksi nykyisten pilkkoutuneiden tutkinnon osien sijaan on kannatettava esitys. Tällä muutoksella tultaneen pääsemään lähemmäksi osaamisperustaisuutta.

Liikunnan ja terveystiedon vapautuksen poistaminen 18 vuotta täyttäneiltä opintonsa aloittavilta opiskelijoilta on tervetullut muutos. Työkyvyn ylläpitämisellä on suuria kansantaloudellisia vaikutuksia.

Yhteisten tutkinnon osien integrointi laajasti ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimukseen on erittäin tärkeää, jotta opiskelijalle syntyy käsitys yhteisten tutkinnon osien merkityksestä itse työprosessissa sekä oman ammatillisen kasvun ja kehityksen kannalta.

Lakiesitys antaa koulutuksen järjestäjälle mahdollisuuden päättää koulutuksen toteuttamistavoista väljemmin. Tämä on ensiarvoisen tärkeää, jotta oppimisprosessissa voidaan huomioida opiskelijoiden erilaiset oppimistavat. Muutos antaa opettajille vapauden toteuttaa opetusta uudella tavalla.

Osaamisen arvioinnin terminologiaan tehtävät lakimuutokset suuntaavat osaamisen arviointia kohti työprosessien arviointia, kuten tarkoitus on ollutkin.

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen myös opintojen aikana hankitusta osaamisesta on oikeansuuntainen muutosehdotus. Osaamisen tunnistamista saa ja pitää voida tehdä tutkinnon osaa pienemmistä osaamisista, jolloin voidaan puhua oppimisen arvioinnista. Sen sijaan osaamisen tunnustamista, mikä on oikeastaan osaamisen arviointia, ei ole mielestämme mahdollista saada tutkinnon osaa pienemmästä kokonaisuudesta (lakiehdotus 30§). Jos näin olisi, silloinhan osaamisen arviointi ei tapahtuisi enää tutkinnon osan tasolla. Poikkeuksena on toki niin sanottu muu arviointi, jonka tutkinnon perusteet mahdollistavat joissain tutkinnon osissa. Näihin on sovellettavissa osaamisen tunnustamista muutoin kuin tutkinnon osan laajuudessa.

Uusi, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun asetukseen lisättävä säännös, jonka mukaan valmistavan koulutuksen suorittamista ei arvioitaisi arviointiasteikoilla, selkeyttäisi nykytilaa.

Lausunnon keskeinen sisältö

Hallituksen esittämällä lakimuutoksilla tutkintorakenteen uudistamiselle asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa.

Tutkinnon osien korostaminen tukee joustavuutta ja yksilöllisten opintopolkujen rakentamista. Koulutuksen rahoituksen on jatkossa tuettava mahdollisuutta tutkinnon osien suorittamiseen.

Kaksi osittain päällekkäistä ammatillista perustutkintokoulutusta koskevaa järjestelmää voi jarruttaa ammatillisen perustutkintokoulutuksen yhtenäistämistä.

Tutkintorakenteen säätely yhden asetuksen mukaan entisen kahden sijasta on hyvä kehitysaskel.

Osaamispiste -termin sijaan käytettävä mieluummin termiä opintopiste.

Mitoitusperusteen muutos, yhteisten tutkinnon osien uudistus ja tutkinnon perusteiden uudistus olisi hyvä tehdä samanaikaisesti, jotta vältetään moninkertainen työ.

Tutkinnon osien suhteellisen painoarvon määrittelyssä tulisi huomioida se, että yhden tutkinnon osaaminen tarjoaa mahdollisuuden työllistyä erilaisiin työtehtäviin. Painotuksia arvioitaessa tulisi muistaa myös alueelliset erot.

Yhteisten tutkinnon osien kokoaminen laajemmiksi osaamisalueiksi nykyisen pilkkoutuneiden tutkinnon osien sijaan ja yhteisten tutkinnon osien integrointi laajasti ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin on erittäin tärkeää.

Etelä-Savon Koulutus Oy

Taru Särkkä
rehtori, hyvinvointi- ja palvelualat

Vesa Vainikainen
rehtori, tekniikka- ja tuotantoalat